

RENAȘTEREA

ORGANUL OFICIAL AL EPARHIEI ORTODOXE ROMÂNE
A VADULUI, FELEACULUI, GEOAGIULUI ȘI CLUJULUI

Redacția și Administrația:
CLUJ, Str. Iuliu Maniu Nr. 31

APARE ODATĂ PE SĂPTĂMÂNĂ
Abonament: 500 Lei la an

Redactor responsabil:
Protoiereu DUMITRU ANTAL

CUPRINSUL:

fl. m.: Spre drumuri vechi.

Pr.: Inspecție inopinată.

Pr. Ion Goron: Religiunea popoarelor primitive.

Moartea Patriarhului Damianos al Ierusalimului.

Pr. L. David: Conferința misionară a preoților
din protopopiatul Aiud, în parohia Măgina.
Cronică. — Concurs pentru întregirea parohiei
Muntele-Rece.

SPRE DRUMURI VECHI

— Pelerinajul la Sfânta Mănăstire „Sf. Ana” dela Rohia. —

Anul 1761 evocă pentru ortodoxia românească din Ardeal, o îndoită mucenicie.

În primul rând, de această dată se leagă grandioasa revoluție religioasă a călugărului Sofronie, iar în al doilea rând, dărâmarea așezămintelor mănăstirești din întreg cuprinsul Ardealului, de către generalul Buc-cow, „mohamedul” catolicismului habsburgic în Ardeal.

Revoltele religioase, cari au sbuciumat viața Românilor ardeleni între anii 1751 până la 1761 și neîntreruptele jalbe, către mitropolitul sârb Nenadovici din Carlovit, ca să-i sprijinească pe lângă curtea din Viena, spre a-și putea redobândi un vladică de legea neunită, care să le poarte de grije celor sufletești și să le sfințească preoți, căci: „nouă nu ne trebuiesc popii cei uniți până la moarte, mai buciuros moartea vom potti decât pe ei să ne stăpânească”, — spuneau într’o jalbă de pe la 1756 către Nenadovici, — marchează granița suferințelor sufletului ortodox din Ardeal.

Și într’adevăr, în 1757, pretorul din Vinț, năvălește cu 12 unguri asupra schitului dela Cioara, făcându-l una cu pământul. Poate atari schituri și școli de răbdare formau punctele de rezistență împotriva unației. Acest gest hunic, săvârșit în numele creștinismului de culoare catolică, a aruncat însă pe călugărul Sofronie, starețul schitului, în tabăra militantă, și prin cuvântul

său, simplu dar plin de căldura convingerii creștinești, galvanizează masele țărănești.

Sofronie participă la adunarea din Apold în 1759, condusă de prot. Ion din Săliște. De aci, cutreerând satele din ținutul Hunedorii, îndemnând poporul să ia cheile dela popii uniți, este prins și aruncat în temniță la Bobâlna, la sfârșitul anului 1759. A fost eliberat la 12 Febr. 1760, datorită prot. Ion dela Săliște, care cu o ceată de 5—600 țărani a tăbărit asupra temniței, spărgând ușile cu topoare și scoțând pe Sofronie în timpul nopții, iar a doua zi dimineata au făcut slujbă în biserica din Rapolț, dând mulțumită lui Dumnezeu.

De aci, Sofronie, încunjurat de gloate, se îndreaptă spre Zarand, spre munții Apuseni, cetatea de rezistență a nației românești. Cutreerând toate satele, până la Câmpeni, îndemnând pe țărani să se înscrie între cei ce doresc episcop ortodox, căci „ăsta care-i acum la Blaj (Aron), va pieri ca fumul, deoarece-ce l-a prins regina cu minciuna, scriind că toți Românii de aici sunt uniți”.

Conferința ministerială din Viena, ia în discuție stările din Ardeal, create prin revoluția țărănească a lui Sofronie și hotărăște să trimită ca episcop ortodox în Ardeal, pe Dionisie Novacovici, episcop sârb din Buda, aceasta mai ales și sub presiunea evenimentelor politice externe, — în-

deosebi a Rusiei, care aliindu-se cu Austria în războiul de 7 ani (1756—1763), își aroga protecția asupra ortodocșilor, — cu atât mai mult, cu cât jalbele Românilor ardeleni au ajuns până la țarevna.

În consecință, în ziua de 4 Aprilie 1761 generalul Buccow intră în Sibiu, aducând soluția diferendului dintre neuniți și uniți, în vârful săbiilor și în țevile tunurilor. În 26 Aprilie ajunge și Dionisie Novacovici la Sibiu, iar 5 zile mai târziu, Sofronie cu o delegație de țărani se înfățișează la poarta Sibiului, spre a expune lui Buccow situația și dorințele ortodocșilor. În urma acestei întrevederi, Sofronie dă o proclamație către popor în care îi aduce la cunoștință intențiile lui Buccow. Această proclamație este ultimul act a mișcării lui Sofronie, după aceste retrăgându-se la Râmnic, unde ajunge Arhimandrit.

Buccow a înțeles că atât timp, cât ortodoxia din Ardeal va avea pepiniere de alți Sofroni, va fi cu neputință ca răpciuga unației să încingă sufletul românesc, de aceea ia diabolica hotărâre de a face una cu pământul toate așezămintele mănăstirești, hotărâre ce chiar în decursul anului 1761 a fost dusă la îndeplinire.

În acele zile, o mână sacrilegă și criminală, a făcut una cu pământul, așezăminte ridicate din sfințenia pietății creștine, spre proslăvirea celui veșnic. A profanat altarul unei nații și a impietat în chipul cel mai neiertat, strădania și truda de veacuri a generațiilor, trudă ce dacă nu întrupa alt ideal, din respect față de munca la care nu ai contribuit cu nimic al tău, și nu în numele Evangheliei (catolice), ci a celui mai feroce canibalism, nu se putea săvârși. *Dar s'a săvârșit!*

Desigur, așa cum toate paginile istoriei noastre ne dovedesc faptul că, Mănăstirile au fost punctul de mănecare a vieții noastre spirituale-culturale, în pridvoarele lor înjghebându-se primele școale și la lumina opaițelor de chilie pustnicească scriindu-se prima slovă românească, călugării duși legați până la granițele Carpaților, s'au devotat acelorași ascultări și în Mănăstirile de dincoace.

Atașamentul sufletului românesc la atari așezăminte dela cari își primeau toată hrana

existenței sufletești, o probează mulțimea mănăstirilor dinainte de 1761, și cari toate erau bine înzestrate din toate punctele de vedere. Așa de ex. într'un singur protopopiat al Chiueștilor, azi al Dejului, existau 10 Mănăstiri, cea mai bine înzestrată fiind cea dela Vad, unde era și cea mai bună școală din regiunea de nord.

Pe locul mănăstirii dela Leurda, se pot vedea și azi pietrele dela mormintele călugărilor, iar despre altele doar amintirea locului s'a mai păstrat, ca de ex.: „Valea Mănăstirii“ la Șimișna și „Dealul Mănăstirii“ la Olpret.

Neîndoios că praznicele ce se săvârșeau cu ocazia hramurilor, erau adevărate zile de pelerinaj, la cari poporul ostenind dela mari depărtări, se grăbea să-și adape sufletul la izvorul mângâierii, atât de necesar în acele vremi de bejenie, — de altfel ca și acele de azi.

Cu toată vremea ce s'a scurs de atunci, amintirile acelor pelerinajii par că nu s'au uitat, ci păstrându-se în sufletul generațiilor, timp de un veac și jumătate, — odată neamul românesc ajuns la liman, cu toate greutățile acestor zile, găsindu-se ctitori de vechi așezăminte, — firul pioasei tradiții s'a reluat iarăși, vechile drumuri încep din nou să fie bătătorite.

Astfel în 1925 se ridică prin ctitorul Nicolae Gherman, preot în Rohia, „Mănăstirea Sfânta Ana“, într'o regiune pitorească din ramificațiile munților Lăpușului, în hotarul comunei Rohia, nu departe de ruinele Ciceului.

Din șoseaua ce leagă orașul Dej cu Baia-Mare, o potecă în serpentină, după cale de o jumătate de oră, lasă să-ți apară printre rariștea de fagi seculari, niște turnulețe ce încununează sfios zidurile albe ale bisericeții, ridicată pe un colț de stâncă. Ceva mai sus se află două corpuri de case, una stăreția, iar tocmai în fața bisericii, chilioarele albe pentru călugări.

Prin călugărească răbdare și sânguință se va putea deschide în jurul mănăstirii, un colțișor de grădină ca din basme. Chiar și până acum, pomi roditori abia la înălțimea omului, sunt încărcăți de belșugul roadelor, iar la umbra lor stupinele din scânduri diferit colorate și răslețite, îți dau impresia unui oraș de pe alte tărâmuri, —

albinele prin pilda hărniciei lor, sunt un continuu „memento“.

La acest locaș de închinare, deja din primul an al existenței, aleargă credincioși din cele mai îndepărtate colțuri ale Ardealului, la ziua praznicului Sfintei Mării din 15 August, unindu-și sufletele în glas de rugăciune, la umbra altarului, sub scutul sfintei icoane a Maicii Domnului, zugrăvită de un smerit călugăr dela Sf. Munte Athos.

Spre a se da cuvenita solemnitate praznicului de fiecare an, serbările sunt conduse de P. Sf. Sa personal ori prin delegat.

Anul acesta au fost conduse de Prea Cucernicia Sa Protoiereu Dumitru Antal, revizor eparhial.

Grupurile de pelerini au început să sosească încă de Joi seara, fiecare grup fiind întâmpinat de călugări, cu Sf. Evanghelie și în ritmul duios al clopotelor ce se împletea armonic cu cântecele pelerinilor, se făcea încunjurul bisericii care se încheia cu închinarea la sfânta icoană.

Vineri spre înserat toată rariștea din jurul mănăstirii era împânzită cu un pitoresc amestec al porturilor țărănești de pe Valea Șomcutei cu a celor de pe Valea Bistriței, veniți dela depărtări de peste o sută kilometri.

La orele 5 Părintele revizor Prot. D. Antal împreună cu Pr. N. Gherman au săvârșit vecernia iar la orele 7 un sobor de preoți din jur au slujit litie, care s'a continuat apoi cu utrenia și priveghea ce a durat până la miezul nopții, încheindu-se printr'o cuvântare rostită de Pr. N. Gherman.

În dimineața praznicului, Sâmbătă, unii dintre preoți au săvârșit o liturghie la ora 6, spre a se putea împărtași cei ce în decursul zilei și nopții s'au spovedit la ieromonachii și preoții ce le-au stat tot timpul la îndemână.

La orele 9 s'a început liturghia solemnă de P. C. Sa Protoiereu D. Antal, având de coliturghisitori pe Pr. N. Gherman, I. Budu, Alex. Man, Alex. Herman, G. Micu, I. Bot, Aug. Vaida, Th. Herman, A. Perhaița, A. Thira, și A. Roman.

Liturghia s'a săvârșit în pridvor, dându-se astfel posibilitate tuturor să urmărească cu bună cucernicie sfânta slujbă.

Răspunsurile au fost date de un cor improvizat, sub conducerea starețului Pro-

tosin cel Gherontie Guțu, un măestru în muzica bisericească, ce a subjugat toată lua-re-a aminte.

Vremea fiind favorabilă, serviciul s'a putut desfășura în toată splendoarea încheindu-se cu impresionanta și instructiva cuvântare a părintelui revizor D. Antal. Prea cucernicia Sa plecând dela neprihănirea și curăția inimei Maicii Domnului, singurele virtuți ce au putut da sălășuire Fiului lui Dumnezeu și Mântuitorului nostru, arată desăvârșita valoare a acestor virtuți — recomandând creșterea copiilor în acest duh, și atunci binefacerile harului nu vor întârzia. Accentuează faptul că sentimentele cele mai nobile sunt acele străbătute de fiorul religiosității și care sădită în sufletele plâpânde nu se mai șterge nici odată.

După creștineasca cuvântare, împărtașind norodului părintească binecuvântare, unii au rămas la maslu iar alții cu bucurie în suflete s'au îndreptat spre vetrele lor ducând și celor de acasă un cuvânt bun de mângâiere și dragoste frățească.

Greul zilelor de azi nu-și mai găsește ușurare decât acolo unde și alte vremi mai grele au găsit-o — în umbra așezămintelor de închinare — lucru care îți duce gândul nostalgic, spre drumuri vechi.

fl. m.

INSPECȚIE INOPINATĂ

P. Sf. Episcop Nicolae al Clujului, fiind în trecere prin Alba-Iulia și voind a se convinge personal despre situația parohiei *Presaca-Ampoiului*, prot. Abrud, în care s'au încuibat sectarii, a descins cu automobilul incognito în susnumita parohie, *Duminecă în 16 August*, însoțit de protopopul Alba-Iuliei, Alex. Baba, trăgând direct la biserică, unde a aflat pe preotul local, Ștefan Nicola, servind Utrenia.

După slujba sf. Liturghii, servită de preotul local și de protopopul Alba-Iuliei, Prea Sf. Sa într'o cuvântare plină de cele mai folositoare învățături, a îndemnat credincioșii, cari s'au adunat în număr destul de frumos la biserică, să țină cu sfințenie la credința și biserica strămoșească, iar pe mame le-a îndemnat să-și crească copiii în virtuțile creștinești, căci numai așa pot nădăjdui la răsplata dragostei lor.

Descinzând apoi la oficiul parohial, a făcut cuvenita inspecție arhierescă, după care a ținut o ședință extraordinară cu Consiliul parohial, unde interesându-se de cauzele cari au dat naștere sectarismului în comună și convingându-se de prozelitismul deșănțat ce se desvoaltă pe întreagă „Valea Ampoiului“ de către un pretins predicator baptist, Gligor Cristea din Almaș, de prezent cu domiciliul în Alba-Iulia, P. Sf. Sa a dat prețioase sfaturi membrilor Consiliului parohial și fruntașilor parohiei, adunați în frumoasa casă a preotului, cum să-și apere cu demnitate biserica și credința strămoșească de invaziunile acestor „lupi răpitori“.

Această înaltă vizită a produs o bună impresie în rândurile credincioșilor noștri, cari cu o vădită bucurie și sete au cules sfaturile și învățăturile împărtășite cu atâta dragoste și competență de Preasfințitul nostru Stăpân.

Iată un adevărat Arhipăstor, care în ciuda bătrânețelor și a multiplelor ocupațiuni de organizare a Eparhiei, găsește timpul necesar și oportun de a se interesa și la fața locului de neajunsurile bisericii, pe care cu cinste o păstorește.

Clipele trăite între credincioșii fii sufletești din Presaca-Ampoiului, îl fac pe înaltul ierarh neșters din sufletele lor, iar numele semnat în registrele parohiei, va fi o vie mărturie urmașilor, că ctitoria lui Ștefan cel Mare și Sfânt, la reînvierea și reorganizarea ei, a găsit pe „Adevăratul Păstor“.

Pr.

ÎNAINTE DE CHRISTOS

Religiunea popoarelor primitive

„Pănea noastră cea de toate zilele dă-ne-o nouă astăzi...“

Tatăl nostru.

Există o foarte răspândită icoană, care-l înfățișează pe strămoșul nostru Adam, după scoaterea din rai, la munca câmpului. Cu mușchii încordați stă aplecat asupra coarnelor plugului; un bou din cei înjugați la plug a îngenuchiat pe brazdă, din pricina prea marei greutate și efortări.

Dar bietul nostru strămoș, după toate câte știm despre popoarele cari trăesc în

stare primitivă, n'a părăsit grădina paradisiului înzestrat cu plug, cu boi de jug și cu unelte de lucru. În primele zile ale existenței lui pământești, toate acestea nu i-ar fi putut servi la mare treabă. Plugul reprezintă cea mai înaltă treaptă de civilizație; el presupune stabilitate, siguranță, organizație de stat, diviziune a muncii și multe altele.

Din toate aceste omul primitiv nu are nimic și atunci ce ar putea face cu plugul și cu boii?

Totuși Adam a adus cu el din Raiu o zestre mult mai trebuincioasă, mult mai folositoare pentru viața aspră ce-l aștepta: icoana Cerescului Părinte închisă în inima lui și păstrând în minte făgăduința Acestuia, că-i va purta de grije până la sfârșitul veacului. Dumnezeuiasca poruncă: „creșteți și vă înmulțiți și stăpâniți pământul“, îi răsuna vecinic în urechi.

Trebue să fii stăpânul pământului! iată prima, fundamentala poruncă etică întipărită în firea omului însăși. Din primul moment a apariției lui pe pământ, omul a stat în slujba acestui *ideal*. Și a sta în slujba unui ideal înseamnă a trăi o viață religioasă. Dar idealul e ceva în opoziție, ceva mai presus de realitatea dată; idealul *nu e ceea ce există, ceea ce ființează* într'un moment dat, *ci e ceea ce ar trebui să fie, ceea ce omul dorește să fie*.

Ceea-ce exista cu adevărat pentru omul primitiv era natura tainică, aspră, nepricepută, capricioasă, darnică câteodată, sgârțită alteori; ființe vii și puteri ascunse, cari îi încrucșau drumul, amenințându-l în tot momentul cu pieirea, cu moartea. Dar ca să poată fi stăpânul lumii, cea dintâiu, cea mai elementară condițiune era să *trăească*.

Întru astfel de împrejurări idealul omului preistoric a fost *o burtă plină și un adăpost sigur*. Primul ideal de pe suprafața pământului; primul ideal a fiecăruia dintre noi, pe care l-am trăit, probabil, în cei dintâi ani a copilăriei; vai, singurul ideal a multora dintre aceia, cari se pretind a fi oameni civilizați.

Omul preistoric a trăit în slujba acestui ideal. De aceea religiunea lui se numește hedonistă, religiune, care are drept scop asigurarea existenței, lungirea acesteia pentru cât mai lung timp posibil și asigurarea satisfacerii poftelor și trebuințelor firești.

Nu e mare lucru, dar e lucru trebuincios înainte de toate.

Conduita lui a fost normată de acest ideal. În momente de foame, în momente de pericol va fi fost crud, neîndurat sălbatic; ca să devie în momente de liniște, de siguranță, de saturație un copil dispus pentru joc și râs, plin de iubire și de devotament pentru tovarășii lui.

Această primă formă de religie ne e comună tuturor. „Pâinea noastră cea de toate zilele dă-ne-o nouă astăzi“ este cea dintâi rugăciune a omului pe pământ, conștiințată de însuși Mântuitorul Isus. Noi trăim această formă a religiei în frageda copilărie, când încep a se manifesta primele semne ale conștiinței, când părinții au pentru noi, o semnificație aproape divină, supranaturală, iar alipirea noastră față de ei ia proporțiile adorării.

Nu avem deci nici un motiv de mirare, dacă în religia tuturor popoarelor primitive găsim cultul strămoșilor. Pentru omul primitiv și pentru omul modern deopotrivă părinții sunt prima întrupare, prima manifestare imposibil de răstălmăcit a prevedinței divine. Desigur, această adorare a strămoșilor presupune ca preexistentă ideea de divinitate. Nu părinții au fost ridicați la rangul de Dumnezeu, ci Dumnezeu s'a pogorât în trupurile lor, devenind astfel Mântuitorul nostru dela moartea prin foame ori prin colții fiarelor sălbatice.

Tot cultul strămoșilor, al părinților e la baza concepțiunii de sfințenie a clanului în religia totemistă. Clanul e cea dintâi organizație socială conștientă; înainte de clan omul preistoric a trăit în hoardă, ori a vagabondat singur prin codrii seculari în căutarea hranei. Organizația clanului însemnă un puternic pas înainte, ea însemnă o relativă siguranță și un ajutor în caz de boală și pericol. Prin această organizație omul se simțea mai puternic, mai la adăpost, mai aproape de Dumnezeu; viața în clan a luat caracter de sfințenie și orice greșală săvârșită împotriva clanului era considerată ca un păcat săvârșit împotriva divinității și pedepsit cu moartea. Astfel au luat ființă cele dintâi *porunci morale*, ca o firească consecință a concepției religioase.

Și fiindcă pentru omul primitiv cea mai arzătoare problemă era tocmai problema

existenței în mijlocul Universului, recunoștința lui față de lucrurile și faptele cari îl ajutau, iar frica și groaza lui față de cele cari îi erau dușmane luau proporții de adorare, de smerită supunere. Aceste lucruri, aceste vietăți bune și rele se iveau întâmplător în calea lui, — e deci lucru întâmplător, dacă un clan adoară un animal, iar altul un arbore, ce-l de-al treilea un râu și așa mai departe. Toate aceste forme de închinare se pot reduce la aceeași temelie: închinarea la un Dumnezeu atotputernic și spiritual în ființa căruia mintea lui primitivă, gândirea lui rudimentară nu poate pătrunde decât superficial de tot, aproape inconștient; — dar manifestările căruia le simțea pas de pas, în toate lucrurile, ființele și forțele naturii cari îl încunjurau. În ele se întrupa divinitatea, devenea ființă accesibilă, în stare să ajute, să răsplătească ori să strice, să pedepsească. Prin ele omul se simțea legat de divinitate, pus sub adăpostul, sub scutul ei.

Această *conștiință de dependență* față de divinitate era pentru omul primitiv credință mântuitoare chiar și atunci, când ea se se manifestă în adorarea unui lucru făcut de mână omenească, în adorarea unui fețiș. În această conștiință de dependență el primea un ajutor de o valoare neprețuită în greaua lui luptă pentru pâinea de toate zilele. Încercându-se în acest ajutor a avut curajul să-și propună *scopuri*, cari treceau peste posibilitățile de realizare a unei vieți omenești; să depună temeliiile aceluia măreț edificiu, care să numește civilizație și cultură modernă.

Cei cari beneficiem de ele va fi bine să ținem minte, că la temeliiile lor se găsește încrederea în Dumnezeu.

Pr. I. Goron.

NOU! A apărut: NOU!

CARTEA DE RUGĂCIUNI

„PÂINEA VIETII“

ediție nouă, refăcută și completată.

Prețul Lei 30— plus porto postal.

Se află de vânzare la Librăria Eparhială

Cluj. Piața Cuza Vodă Nr. 6. Cluj.

Moartea Patriarchului Damianos al Ierusalimului.

Săptămâna trecută biserica ortodoxă ecumenică a suferit o simțită durere prin adormirea în Domnul a Preafericitului Patriarch *Damianos* al Ierusalimului.

I. P. Sf. Sa Patriarchul Miron, primind această știre a trimis următoarea telegramă: „*Milostivul Dumnezeu odihnească pe Preafericitul Damianos în ceata celor ce cu evlavie au slujit altarului, iar Sfânta Patriarhie mumă, întărească-o cu darul său*“.

Totodată consulul României dela Ierusalim, dl Gherassimos, a fost rugat să reprezinte Patriarhia Română la înmormântare.

Patriarchul *Damianos* a fost un distins și foarte stimat înalt ierarch al bisericii ortodoxe, impunând prin figura sa de adevărat patriarch, cât și prin eminentele calități cu care era înzestrat.

Poporul și țara noastră încă a iubit-o vizitându-o în două rânduri. Cu aceeași dragoste a fost întâmpinat și de poporul nostru. Despre ultima vizită făcută bisericii noastre în luna Octombrie a anului 1924, am publicat în „*Renașterea*“ câteva momente impresionante pe cari cu emoție le reproducem:

„Sanctitatea Sa a mărturisit că duce dela noi cele mai frumoase amintiri. Cred că nici odată în viață nu i s'a dat să vadă isbucnind evlavia credincioșilor, ca în ziua Sf. Cruci în București, când lumea doritoare să-i sărute mânilor, l'au năvălit gata să-l răstoarne, încât numai apărut de preoți și poliție a putut face câțiva pași, dela scară până la automobil. Scena s'a repetat și la mormântul „eroului necunoscut“.

„O scenă cu deosebit impresionantă: o femeie neajungând să-i sărute mâna, a pândit locul unde Preafericitul Patriarch a pus mâna când s'a urcat în automobil, a atins și ea acel loc și apoi și-a sărutat propria sa mână.

„Din aceste scene de biblică evlavie a fost inspirată agrăirea din binecuvântarea dată în scris la plecarea din țară, de „*evlaviosule popor român*“. Pentru ortodoxia noastră e o justă măgulire“.

Patriarchul *Damianos* s'a născut în insula Samos. Rămas văduv de tânăr a intrat

în cler ajungând superiorul bisericii „*Învierii*“ din Ierusalim.

Mai târziu a fost ales episcop și în anul 1897, a fost întărit ca Patriarch al Ierusalimului.

Bunul Dumnezeu să'l odihnească între dreptii Săi!

CONFERINȚE PREOȚEȘTI ȘI CERCURI RELIGIOASE

Conferința misionară a preoților din protopopiatul Aiud, în parohia Măgina.

Preoțimea din acest tract a inaugurat, începând cu anul 1929, conferințe misionare în diferite parohii, pentru trezirea conștiinței religioase și ortodoxe a credincioșilor noștri, în legătură cu un eveniment de natură locală. În anul 1929 ne-am adunat la istorica mănăstire a Râmețului, la această oază sufletească, încadrată într'un ținut de un pitoresc sălbatic, ca să ne reculegem câteva clipe, să reconfortăm sufletește pe credincioși și să ne inspirăm din glorioasa ei tradiție de luptă pentru apărarea și menținerea ortodoxiei pe această vale. În vara trecută (1930) ne-am întrunit în Geoagiul-de-sus II. (Suseni), să comemorăm împlinirea alor 170 ani dela răpirea mănăstirii episcopale (situată vis-à-vis de biserica ortodoxă), care servește azi cultului gr.-cat. de acolo. Cu această ocazie s'a înălțat aci, din strădania preoțimei, o cruce-monument ca un semn de umilire în trecut și ca o nădejde de nebiruită biruință în viitor.

În anul acesta, în ziua de 15 August (Adormirea Sf. Născătoare de Dumnezeu), am poposit în frunțașă parohie Măgina, păstorită de vrednicul părinte Candin Suciu. Această misiune a prilejuit-o punerea pietrii de temelie a bisericii noi ce se va clădi chiar în toamna aceasta.

Des-de-dimineată cețe de credincioși din parohie și jur, urcă dealul unde e situată biserica, pentru ca pătruși de fiorul credinței să asculte ultima slujbă în sobor, care se va săvârși în smeritul lăcaș de închinare a străbunilor.

Slujba dumnezeiască se începe după 8 ore. Biserica mică se umple chiar dela început. Servesc 9 preoți din 16, ceilalți sus-

țin strana. Slujba Utreniei și sf. Liturghii, a fost ascultată de mulțimea credincioșilor cu atențiunea și evlavie cuvenită. Predica liturghiei a trebuit să se omită din cauza unor corecturi la actul comemorativ pus la temelie și pe cari a trebuit să le facă chiar preotul predicator.

După sf. Liturghie se face slujba parastasului, cu pomenirea tuturor mărtirilor și eroilor pentru biserica străbună și neam. La sfârșit P. C. părinte protopop rostește cu multă căldură o foarte lungă și documentată cuvântare, arătând însemnătatea praznicului. Eternizează clipa când se împlinesc 15 ani dela intrarea României în războiul pentru eliberarea fraților, iar miezul cuvântării se ocupă de istoricul parohiei Măgina și în special cel al bisericii care acum se va dărâma. În Măgina există și o veche mănăstire, unde pe vremuri au slujit călugări. Această mănăstire a servit și de biserică pentru parohie, dar și mănăstirea aceasta ne-a fost răpită și dată pentru uniți, cari o dețin până în ziua de azi. În astfel de împrejurări românii ortodocși au fost nevoiți să-și zidească biserică nouă. Se arată apoi, după Statistica publicată de dl V. Cioban, situația parohiilor și bisericilor răpite dela ortodocșii din județul Alba. Drept concluzie se arată, că biserica actuală (care se dărâmă) a putut fi zidită numai după anul 1762 și cu ajutorul bănesc al negustorilor greci (macedo-români) din Aiud. Cuvântarea a lăsat o foarte adâncă impresie în sufletele credincioșilor, înduioșindu-se de suferințele străbunilor pentru apărarea credinței.

Terminată slujba din sf. biserică, popor și preoți ies la locul din stânga bisericii unde se face slujba de punere a pietrii de temelie a bisericii. La această slujbă sunt de față dl General Teodor Nicolau din Aiud și dl Prefect al județului Alba.

Actul comemorativ subscris de notabilitățile oficiale, preoți și credincioși, se citește în auzul tuturor și se așează la locul designat. Cel dintâi ia cuvântul parohul bisericii, care își exprimă durerea pentru vechiul lăcaș ce se dărâmă dar și bucuria că se așează piatră de temelie pentru noul Sion.

Dl General Nicolau, un foarte credincios fiu al bisericii noastre, vorbește poporului despre înfrățirea dintre biserică și

armată și găsește chiar texte din Sf. Scriptură pentru a explica însemnătatea bisericii ca lăcaș de închinare. Ultimul cuvânt îl are P. C. părinte protopop, spunând cuvinte de învățătură în legătură cu noțiunea de biserică.

Cu acestea se sfârșește slujba dumnezeiască, iar credincioșii din Măgina coboară dealul bisericii mai luminați la minte și mai înălțați cu inimile.

Preoții și oaspeții sunt poftiți la masa ospitalieră a păr. Suci, având în mijlocul nostru și pe dl Gen. Nicolau. Seria toasturilor o deschide P. C. păr. protopop, pentru M. Sa Regele Carol II. Păr. Suci vorbește pentru P. Sf. Episcopul nostru Nicolae. Apoi păr. V. Bârluțiu pentru dl Gen. Nicolau și la urmă dl Gen. Nicolau cuvântă în onoarea preoției.

Preoții mai participă și la o producție teatrală aranjată de tinerimea intelectuală din parohie, în sprijinul bisericii.

Preoții se despart frățeste cu nădejdea că în anul viitor se vor întâlni din nou în Măgina, la sfințirea bisericii.

Pr. L. David

* * * CRONICĂ * * *

Știre personală. Prea Sf. Sa Episcopul nostru *Nicolae Ivan*, în ziua de 16 August c. s'a reîntors la reședință reluându-și activitatea.

Noua biserică dela Costești este pusă în lucrare, împreună cu casa parohială și se execută de inginerul Emil Prager și după planurile arhitecților Ionescu-Berechet și A. Nicolau dela Patriarhie. Lucrările de curând au fost vizitate de I. P. Sf. Patriarch, rămânând deplin mulțumit.

În biserica băilor Sovata în luna aceasta serviciile au fost săvârșite de P. On. prot. *Laurențiu Curea*, secretar eparhial. Deosebitul interes ce-l arată publicul vizitator serviciilor frumoase ce se fac în biserica noastră a îndemnat pe P. On. protoiereu să facă în fiecare zi utrenie și vecernie, cari încă au devenit tot așa de cerelate ca și serviciile de Dumineci și sărbători. Pentru aceasta P. Sf. Sa a dat de-

legație P. On. secretar să continue serviciile până la data de 15 Septembrie, căci în anul acesta Sovata a avut mai mulți oaspeți ca oricând. E o bucurie pentru noi că bisericile dela băi sunt cu atâta dragoste cercetate de oaspeți, cari de-odată cu îngrijirea sănătății trupești se îngrijesc și de cea sufletească prin hrană religioasă.

Deces. Familia preotului nostru Parthenie Matei din Coronca (tractul Tg.-Mureșului) a avut durerea de a pierde pe fiul lor *Leontin*, elev la liceul militar, în tinera vârstă de 20 ani, după o lungă și grea boală. Inmormântarea s'a făcut în ziua de 17 August c. Transmitem îndureratei familii condolențele noastre.

Reducerea burselor școlare. Prin bugetul rectificat, votat de corpurile legiuitoare, fondul pentru plata burselor elevilor școlilor secundare de toate gradele (licee, școli normale și seminarii) a fost redus cu 80%. Restul de 20 la sută va fi suficient abia pentru plata burselor orfanilor de război, a copiilor de invalizi și a copiilor anormali (orbi, surdomuți). Dintre orfanii de război și copii de invalizi vor păstra bursele numai cei merituosi, iar ceilalți vor fi dați în grija asistenței sociale. În urma acestei măsuri, școlile secundare nu vor putea menține ca bursieri decât un număr cu totul restrâns de elevi. Nu vor putea fi menținuți ca elevi interni decât numai acei cari vor plăti taxa de solvență.

de bancă acceptabile, sau imobil liber de sarcini, de cel puțin 10% asupra prețului total din deviz. Planurile strănilor și condițiunile speciale de executare a picturii iconostasului și a întregului intern al bisericii, se pot vedea la Oficiul parohial ort. rom. din Cerghid.

Concurenți interesați sunt rugați a se prezenta câteva zile înainte în parohie spre a vedea biserica și a întocmi un proiect despre pictura ce vor executa la biserică, pe care îl va prezenta în ziua ținerii licitației. Pe lângă acesta va mai prezenta și alte lucrări de pictură pe care le are la îndemână spre a-și face Consiliul parohial o părere despre talentul ce-l are concurentul în arta picturii.

Consiliul parohial își rezervă dreptul de a încredința facerea strănilor și a picturii bisericii, fără considerare la prețuri și condiții, aceluia dintre ofertanți cari va prezenta mai multă garanție și soliditate. Epitropia nu suportă spesele de participare la licitație.

Cerghid, la 2 August 1931.

Apostol Viad m. p.
preot ort. rom.

Mihai Pașc m. p.
epitrop I.

Văzut: Ștefan Russu, protopop.

Nr. 651—1931.

(42) 1—3

CONCURS

Pentru întregirea parohiei de cl. III-a, *Muntele-Rece*, protopopiatul Cluj, cu 1612 suflete, se publică prin aceasta concurs de 30 zile dela prima publicare în „Renașterea”:

Venitele împreunate cu acest post sunt:

1. Salar dela stat.
2. Casă parohială și supraedificate.
3. 20 jugăre sesiune parohială, fânaț.
4. 2 drepturi de pădure, 100 Lei de fum și una zi de lucru, rescumpărabilă în bani.
5. Stola fixată în ședința Cons. parohial din 27 Iulie 1930.

Candidații își vor înainta actele regulamentare, în termen, la acest oficiu, alăturând și aprobarea Prea Sf. Sale Episcopului. Înainte de alegere sunt obligați a se prezenta în biserică.

Cluj, la 18 August 1931.

Nicolae Vasiiu, protopop.

PARTEA OFICIALĂ

Nr. 73—1931 parohial. (43) 1—1

Licitație minuendă.

Consiliul parohial ort. rom. din comuna *Cerghid*, jud. Mureș, dă în întreprindere pe cale de licitație minuendă *facerea stranelor și pictarea iconostasului și internului* la noua biserică, și invită pe cei interesați ca până Sâmbătă, la 5 Septembrie a. c., ora 9 a. m., să-și înainteze Consiliului parohial oferte în scris, închise și sigilate.

Licitația se va ține în aceeași zi, 5 Sept. la ora 10 a. m. Concurenții vor depune un vadiu în numerar, hârtii de valoare, libele